

Casa de Puigventós

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Situada a l'extrem oest del turó de Puigventós a sota de Sant Miquel de Turbians mirant a cal Ros
Emplaçament	A l'oest de Sant Miquel. S'hi va per un camí que surt del costat de cal Campaner mig embrossat i poc fressat.
Alçada:	1249,3
Coordenades:	
Latitud:	42.24654
Longitud:	1.80365
UTM Est (X):	401304
UTM Nord (Y):	4677843

Classificació

Número de fitxa	08093 - 173
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval
Segle	XIV-XVIII
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Ensorrada, completament arruïnada i coberta de vegetació
Protecció	Inexistent
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08092A0070070002300000YT
Fitxes associades:	
Rectoria o Cal Campaner	
Acta de Consagració de Sant Miquel de Turbians	
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dt., 10/12/2019 - 01:00

Descripció

Ruïnes de la casa de Puigventós situada a l'extrem oest del puig en que es denomina com la mateixa casa en un vessant que mira cap al vilar d'Espunya i Cal Ros. La construcció està assentada aprofitant un desnivell del terreny natural damunt de la roca mare i amb una planta més aviat quadrangular composta per una planta baixa, un primer pis i unes golfes cobertes amb teulada a dues vessants de teula ceràmica damunt de cavalls i llates de fusta (avui desapareguda) i amb el carener perpendicular a la façana principal orientada a migdia. La porta principal es situava a la façana est mirant al davant de la casa de cal Campaner. En quant a la distribució de les seves façanes hi ha un major predomini del massís respecte el buit donant la sensació de "fortalesa". La façana nord és completament cega, a l'oest s'hi obre una petita finestra a l'alçada del primer pis. La façana sud tants sols hi té oberta una espitllera a la planta baixa i dues finestres allindades en fusta a la planta primera de les que una és de majors proporcions que l'altre. A l'alçada de les golfes se n'endevina una darrera de més petita. L'aparell constructiu és de maçoneria i carreus de pedra més aviat mal treballats i escairats, units amb morter de calç i col·locats en filades més aviat irregulars i horitzontals. Les cantonades són en pedra picada de tipus calcari i a nivell de basament s'hi observa una mena de talús a l'extrem sud-oest. Interiorment està cobert de vegetació i runa i es fa difícil accedir-hi.

Observacions:

Malgrat que el terme de Puigventós no surti esmentat fins el 1863 (Martín, E; 2005) pensem que l'origen d'aquesta construcció és molt antic i possiblement aniria relacionat amb l'antiga rectoria o "abadia" erigida a partir del segle XIV i reconstruïda el segle XVI i XVII. Tanmateix pensem que la proximitat amb l'església deixant l'espai de la sagrera (actual rectoria adossada) com el seu caràcter i aparença defensiva així com l'aparell constructiu, ens recorda en una construcció d'origen baix medieval amb certs paral·lelismes a edificis del terme municipal i propers. Tot i així sense una exploració arqueològica es fa difícil de determinar. Pensem que el canvi d'emplaçament de la rectoria es produiria a mitjans del segle XVII quan decidiren de bastir l'existent (cal campaner) i l'antiga es convertí en el mas de Puigventós.

Història

L'origen de la casa si es té en compte que podria correspondre amb la rectoria erigida en època medieval es remuntaria a mitjans del segle XIV. Joan Serra i Vilaró (Serra i Vilaró, 1989) esmenta que s'hi van instal·lar una petita comunitat de clergues. Segons el mateix Serra durant la baixa edat mitjana la rectoria de Turbians va ser objecte d'alguns conflictes entre els rectors que hi residien degut a la insuficiència de les seves rendes. Consta que el 1313 l'església va ser visitada pel canonge urgellenc "Galceran Costa" que va trobar que estava ben servida. Cal destacar que al 1326 aquesta església va quedar arendada per 3 anys consecutius per un tal Jaume Martí per tal que hi fes residència contínua amb els clergues i la seva família "acostumada" i s'encarregués de sembrar les terres, pagar el delme del bisbe i atendre els serveis d'aquesta església i també les sufragànies que en depenien (Escriu, Preixens i Maçaners). Aquest document ens dona a entendre que en aquest període al lloc hi havia una petita comunitat de clergues que haurien residit en un edifici annex a l'església. Amb la crisi baix medieval el lloc es deuria despoblar de forma notable, però sense quedar abandonat ja que el 1575 hi ha una visita pastoral on s'examinen les fonts baptismals, les crismeres missals ordinaris, ares, campanes i tot un seguit d'objectes i es va demanar que els parroquians bastissin una nova rectoria. Pensem que aquesta nova rectoria seria la de "Cal Campaner" i l'antiga es va reconvertir en el mas de Puigventós. Referent a aquest terme en l'amillament de 1863 (ACA. Llibrets de Compliment Pasqual. Amillament 1863) Extret de Martín, 2005. Annex 21 i 22 la casa estava a mans de Miquel Campà del mas Campà. Estava habitada per 3 persones majors de 7 anys, pagava 58 rals de contribució rural, 15 d'urbana i

res de caps de bestiar. Al cadastre de 1776 no se sap a qui pertanyia, ja que hi han molts Campà (Domingo, Joan, Pere, Francesc, Esteve...) atès que els Campà posseïen moltes finques a banda de la casa principal de Cal Ros la qual serà descrita en una fitxa a part. La casa no va sobreviure el flux migrador de 1900 ja que consta com abandonada.

Bibliografia

CABALLÈ I CANTALAPIEDA, F (1995). Les tres-centes cases de Gisclareny. Albí. MARTÍN I VERGARA, E; (2005). Una mirada a la història de Gisclareny. SERRA i VILARÓ, J (1989). Les Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Llibres I, II i III. Centre d'estudis baganesos. AHG. Cadastre de 1776. ACA. Llibrets de compliment Pasqual. Amillament de 1863 extret de Martí, E. Annex 21 i 22.

